

לעילוי נשמת

מרת אלישבע ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אופנים ששומר מעות רשאי להשתמש בהם

א. הפקיד מעות אצל שולחני, מאחר שיודע ששולחני צריך תדיר למעות, על מנת שישתמש בהן אם יצטרך, הוא מפקיד, ולכן רשאי השולחני להשתמש בהן. אלא אם כן היו צרורים וחתומים, שאז הדבר מוכיח שאין המפקיד חפץ שהשולחני ישתמש בהן. ואם היו קשורים בקשר משונה, י"א שגם כן אין רשאי להשתמש בהן, ויש שהסתפקו בזה.

ב. הפקיד מעות אצל בעל הבית, אפילו לא היו צרורים, אסור לבעל הבית להשתמש בהן.

ג. הפקיד מעות אצל חנווני. לדעת רבי מאיר, דינו כמפקיד אצל בעל הבית, [שאינו צריך תמיד למעות, משום שמוכר באשראי, ודי לו במה שיש לו בידו], ולכן אינו רשאי להשתמש בהן. ולדעת רבי יהודה, דינו כמפקיד אצל שולחני, [שפעמים גם חנווני רגיל להחליף מעות כשולחני], ולכן רשאי להשתמש בהן.

וכל אלו שמתרים להשתמש במעות, אם השתמשו בהם, דינם כדין לווה, וחייבים להחזיר, אפילו אם נאנס הכסף בידם. ואם עדיין לא השתמשו:

לדעת רב הונא – מאחר שיש להם רשות להשתמש, דינם כשואלים, ולפיכך אפילו נאנס הכסף, חייבים לשלם.

ולדעת רב נחמן – כל זמן שלא השתמשו בפועל, אין ההנאה שיכולים להשתמש מחשיבה אותם לשואלים, אלא לשומרי שכר, ולכן רק אם אבד הכסף, חייבים לשלם, אבל אם נאנס, פטורים מלשלם.

גנב ושבר או אכל

הגונב דבר מה, ולאחר מכן שברו או אכלו, יש כאן שני זמנים שנחשבים לשעת הגנבה, שיש לך ללכת אחר החמור ביניהם לעניין חיוב התשלומים:

א. שעת הגנבה, כלומר השעה שהגנב הוציא את הדבר מרשות בעליו, והכניסו לרשותו לשם גנבה.

ב. שעת כילוי הדבר, כלומר השעה ששבר או אכל את הדבר, כי גם בשעה זו הוא נחשב כמוציא את הדבר מרשות בעליו, משום שכל זמן שהוא קיים, הגנב מחויב להחזירו בעצמו, ואם כן נחשב הוא עדיין ברשות בעליו לעניין החזרה, וכשכילה אותו, יצא מרשות בעליו אף לעניין זה, [ששוב אין הגנב חייב להחזירו בעצמו, אלא לשלם את שוויו].

ולכן אם היה יקר יותר בשעת הגנבה, הגנב משלם את שויי הדבר כפי שהיה בשעת הגנבה, ואם היה יקר יותר בשעת הכילוי, הגנב משלם את שויי הדבר כפי שהיה בשעת הכילוי.

וכל זה אם הגנב עצמו כילה את הדבר, אבל אם הוא נשבר מעצמו, אי אפשר לחייבו, אלא על מה שעשה בשעת הגנבה.

ביאור מחלוקת בית שמאי ובית הלל בתשלומי שולח יד בפיקדון ששה בידו ואחר כך הוציאו בית שמאי ובית הלל נחלקו בדין שולח יד

בפיקדון ששה בידו ואחר כך הוציאו ונאמרו כמה ביאורים למחלוקתם.

ביאור א. נחלקו אם שליחות יד צריכה חסרון.

לדעת בית שמאי – שליחות יד אינה צריכה חסרון, כלומר, מששלח בה יד, אף על פי שלא חסרה, נעשה עליה כגזלן. ולפיכך יש כאן שני זמנים לחייבו. א. שעת שליחות יד. ב. שעת הוצאה, ויש לחייבו כפי החמור ביניהם.

ולדעת בית הלל – שליחות יד צריכה חסרון, כלומר, אם שלח בה יד ולא חסרה, לא נעשה עליה גזלן. ולפיכך אין לחייבו, אלא על השעה שהוציא את הפיקדון.

ביאור ב. נחלקו אם שואל שלא מדעת גזלן הוא, וכשלא התכוון לגזול אלא להשתמש:

לדעת בית שמאי – שואל שלא מדעת גזלן הוא, ולפיכך יש כאן שני זמנים לחייבו. א. שעת ההשתמשות. ב. שעת הוצאה, ויש לחייבו כפי החמור ביניהם.

ולדעת בית הלל – שואל שלא מדעת אינו גזלן אלא שואל, ולפיכך אין לחייבו אלא על השעה שהוציא את הפיקדון.

ביאור ג. לדברי הכל השולח יד נעשה גזלן משעה ששלח יד, והשואל שלא מדעת דינו כגזלן, ונחלקו מי זוכה בשבח שעל הגזלה, כששבחה בגיזות וולדות אחר שבאה ליד הגזלן:

לדעת בית שמאי – גזלן משלם כל מה שהגזלה משביחה תחת ידו, ומחזיר אותה עם כל מה שיתרה על שעת הגזלה.

ולדעת בית הלל – אין הגזלן מחזיר אלא מה שגזל, אבל מה שהשביח תחת ידו אינו חייב לשלם.

חיוב תשלומי גזלה

מה שנתבאר לעיל, שחיוב התשלומים הוא **כשעת הגזלה**, [בשעה שמוציא מבית בעלים, ובשעה שמוציא מהעולם], הוא **כדעת בית הלל ובית שמאי**.

אבל לדעת רבי עקיבא, חיוב תשלומי הגזלה הוא **כפי שוויה בשעת התביעה**, שנאמר "לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו", כלומר אין הגזלן מתחייב, אלא כפי שווי הגזלה באותו יום שמחייבים אותו לשלם. וכשמשלם על פי הודאתו בבי"ד, הכל מודים שיום זה הוא יום אשמתו. אבל כשמחייבים אותו על פי עדים, נחלקו חכמים מהו "יום אשמתו", לדברי שמואל, משעת ראיית העדים הוא מתחייב לו, וזהו יום אשמתו, ולדברי רבי יוחנן, אף בזה יום אשמתו הוא היום שיחייבו אותו בי"ד על פי העדים.

ולעניין הלכה, שמואל ורבי יוחנן פסקו כרבי עקיבא, ורבא פסק כבית הלל. וכתב רש"י, שאנו עושים כרבא, משום שהוא בתראה.

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד כסיכום קצר של הדף

לקבל בוואטסאפ שלחו את שמכם

ל: 050-6877088